

Recenzie

LI LIN: *Interpreting China's legal system*. Singapur : World Scientific Publishing Co., 2018, 548 strán, ISBN 978-9813231306.

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2020.7.1.98-99>

Publikace *Interpreting China's legal system* poslouží čtenářům jako vstupní brána do světa čínského právního systému. Zároveň ale nezklame ani ty čtenáře, kteří již povědomí o právu Čínské lidové republiky mají a rádi by si rozšířili obzory. S ohledem na současný vývoj a postavení ČLR na mezinárodním poli se jedná o velmi aktuální četbu, která může pomoci doplnit skládanku obrazu dnešní Číny a vyjasnit podklady pro její vystupování v mezinárodním kontextu. Nutností je v tomto případě znalost anglického jazyka, publikace nebyla doposud přeložena.

Autor knihy Li Lin je jedním z předních čínských právních teoretiků. Dlouhodobě působí na Čínské akademii sociálních věd v Pekingu, kde od roku 2005 vede Institut práva. Je podepsán pod více než 30 odbornými tituly, které jsou zaměřeny na právní teorii a pojetí práva v ČLR, vývoj práva v ČLR či komparaci práva ČLR se zahraničím. V recenzované publikaci si Li Lin vytyčil za cíl podat ucelený výklad napříč právními odvětvími v rámci platného práva ČLR. Se čtenářem projde jednotlivá právní odvětví, vysvětlí historické souvislosti a vývoj až k současné podobě, vše s ohledem na srozumitelnost i pro zahraniční publikum.

Před tím, než se dostaneme k jádru knihy, bych se rád zastavil u prvních 3 kapitol. Ty totiž ocení zejména právě ti čtenáři, pro které se jedná o zcela první kontakt s čínským právním systémem. Autor zde provádí obsáhlý úvod do právního systému ČLR. Za pomoci západního učení (cituje např. J. J. Rosseaua či G. W. F. Hegela) nejprve definuje právní

systém jako takový a postupně do této definice přidává rysy charakteristické pro ČLR. Pro čtenáře je poté jednodušší porozumět odlišnostem, které se vynoří u jednotlivých právních odvětví ve zbývajících 9 kapitolách.

Po spíše teoretickém úvodu následují kapitoly věnující se oblastem, které v rámci práva obvykle tvoří samostatné disciplíny – právo ústavní, správní, civilní a obchodní, finanční, sociální, trestní, procesní a mezinárodní; speciální kapitolu tvoří oddíl nazvaný „Jedna země, dva systémy“ věnující se odlišnostem v případě Hong Kongu, Macaa a Taiwanu. Z uvedeného je zřejmé, že při daném rozsahu publikace nelze čekat podrobné analýzy jednotlivých odvětví. Spíše se jedná o výtah informací, které autor považuje za zásadní. Každá z těchto kapitol se z velké části věnuje popisu historického vývoje daného odvětví sahajícího v některých případech až do roku 1949, kdy ČLR vznikla (zejména v případě ústavního práva), u většiny kapitol ale spíše až po roku 1979, kdy začala fungovat zákonodárná moc v podobě, v jaké funguje dodnes. Kromě toho jsou čtenářům průběžně prezentovány informace, které vhodně doplňují skládanou mozaiku – u kapitoly věnované sociálnímu systému tak nalezneme aktuální demografické údaje a výhledy do budoucna, u obchodního práva exkurz do socialistické tržní ekonomiky. Každá z kapitol se následně zaměřuje na analýzu nejpodstatnějších právních předpisů konkrétní oblasti. Zde se Li Lin neomezuje na pouhý popis, ale často kriticky vytyká nedostatky současné legislativy. Kromě poukázání na prob-

lém a jeho příčinu se snaží i navrhnout vhodné řešení a hledí do budoucna. U obchodního práva se např. zastavuje u centrálního plánování ekonomiky a předvídá problémy související s rostoucí silou volného trhu a změnami ve společnosti.

Z mého pohledu vybočuje kapitola zabývající se mezinárodním právem. Od ostatních se odlišuje svojí spíše teoretickou povahou. Li Lin zde řeší vztah mezinárodního a vnitrostátního práva – nejdříve obecně, poté aplikuje na ČLR. K diskuzi si přizval zástupce současné i minulé čínské právní vědy, jejichž myšlenky zde tlumočí. Ústředním problémem je fakt, že ústava ČLR vztah mezinárodního a vnitrostátního práva nechává nedořešený, resp. se mu vůbec nevěnuje. Neexistuje tedy jednoznačná odpověď na otázku, jaká úprava v případě konfliktu mezinárodního závazku s vnitrostátním předpisem převáží. V konkrétním případě tak musí o aplikaci či ne-aplikaci mezinárodněprávní normy rozhodnout soudy, přičemž jejich rozhodování není ani předvídatelné, ani transparentní. Kdy-

bychom úvahy o rozhodování čínských soudů v těchto záležitostech dotáhli až k nejzazším teoretickým závěrům, mohli bychom dojít ke zjištění, že soudy ČLR smí rozhodnout o tom, že ČLR nebude vázána svými mezinárodními závazky a rozhodne se řídit vnitrostátním právem (v případě, že přijala vnitrostátní normu těmto závazkům odporující). Takové řešení je z pohledu většiny světových právních řádů nepřijatelné, neboť mezinárodní právo v případě konfliktu s vnitrostátní právní normou hraje zásadně prim. Jedná se však pouze o spekulaci, kterou Li Lin blíže nerozebírá.

Zdaleka se nejedná o první publikaci svého druhu, o čínském právním systému jich již vyšla celá řada. Nicméně knihu *Interpreting China's legal system* lze doporučit zejména pro zmíněný úvod do práva ČLR a spíše stručný popis jednotlivých právních odvětví těm čtenářům, kteří se chtějí v této oblasti zorientovat „snadno a rychle“.

Mgr. Ondřej Benc